

משנה עירובין פרק ה

Mishnah Eruvin, chapter 5

(1) How does one extend the *tehum* [i.e., Shabbat boundaries] of towns? [If] one house is [built] receding [into the city and] the other house protruding [outward], one tower built receding [into the wall, the other] tower built extending [out of the wall, or] if there were ruins [of old houses] ten handbreadths high [within a *karpeif* distance from the city, i.e., an area of seventy and a fraction cubits (see above 2:3)] or bridges or mausoleums that contain residences [for the toll collector or guard], one extends the measurement from them [i.e., one draws a line from the outermost point of the city in each direction] in the form of a rectangular tablet so that one also gains the use of the corners.

(2) A *karpeif* [the automatic extension of a city by seventy and a fraction cubits] is given to every town; these are the words of Rabbi Meir. However, the Sages say: The law regarding *karpeif* was stated only when between two towns: [i.e.,] if this one has seventy and a fraction and this one has seventy and a fraction, the

רבנו עובדיה מברטנורא

א כיצד מעברין. לשון אשה מעוברת שכריסה בולט. והכי קאמר, כיצד יש לה עיבור לעיר. אם בית נכנס בית יוצא וכו'. כשבא לציין סימן תחום העיר ובא למדוד אלפים חוצה לה, אם לא היתה חומתה חלקה, אלא בתים סמוכין ומחוברים ויש בית נכנס לתוך העיר יותר מחבירו ונראית כניסתו פגומה ויש בית בולט ויוצא לחוץ יותר מחבירו: **או פגום נכנס פגום יוצא.** שיש מגדלים בולטים בחומה, פעמים בולטים לפנים פעמים לחוץ: **או שהיו שם.** לאחת הקרנות של עיר: **גודריות גבוהות.** שבתי חומה של חרבות בתים, וישנן תוך שבעים אמה ושיריים לעיר: **או נפשות.** בנין שעושין על הקבר. והוא שיהא בהן בית דירה: **מוציאין את המדה כנגדן.** אם הבליטות הללו אצל קרן מזרחית צפנית, רואים כאילו יש עוד בליטה אחרת כנגדה בקרן מזרחית דרומית וחוט מתוח מזו לזו, ומודד מן החוט ולחוץ, כדי שיהא התחום שזה לשתי הקרנות ולא יהיה כאן ארוך וכאן קצר: **ועושין אותן התחומין.** מרובעים, שיהא אלפים לצדדים כבאמצע. ולא עגולים, שיהא להן אלפים באמצע, ובצדדים הם מתמעטים כדרך דבר עגול: **ב נותנין קרפף לעיר.** כל הבא למדוד תחומין מניח לעיר אויר של שבעים אמה ושיריים שהן שבעים אמה ושני שלישי אמה ומשם מתחיל למדוד אלפים אמה שנאמר (במדב' לה) מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב, אמרה תורה תן חוצה ואחר כך מדוד, כלומר תן לה קרפף של שבעים אמה ושיריים ואחר כך מדוד משם והלאה: **לא אמרו קרפף אלא בין שתי**

א כיצד מעברין את הערים, בית נכנס בית יוצא, פגום נכנס פגום יוצא. היו שם גודריות גבוהות עשרה טפחים, וגשרים ונפשות, שיש בהן בית דירה, מוציאין את המדה כנגדן, ועושין אותה כמין טבלא מרבעת, כדי שיהא נשכר את הזויות: ב נותנין קרפף לעיר, דברי רבי מאיר. וחקמים אמרים, לא אמרו קרפף, אלא בין שתי עירות, אם יש לזו שבעים אמה ושירים,

karpeif [of each] combines them into one [town, so that residents of one town can walk two thousand cubits past the other town. The *halachah* follows the view of the Sages.]

(3) So too, where three towns are situated in the form of a triangle: if [town A, the imaginary vertex angle, is situated above two other towns and is no further than two thousand cubits away, then, if hypothetically, one can lower city A in between the other two cities, B and C and now after this insertion, if] between the two outer towns there are one hundred and forty-one and a third cubits [i.e., if between (the lowered center) city A and city B there are no more than one hundred and forty-one and a third cubits, (i.e., a seventy and two thirds cubit extension for each city) and between A and C there are no more than one hundred and forty-one and a third cubits, then], the middle town causes all three to become as one.

(4) [The two thousand cubit] Sabbath limit may be measured only with a [linen] rope of fifty cubits, neither shorter [one has a tendency to stretch it out very tight and will actually lengthen the Sabbath limit] nor longer [the weight of the rope will hang, thereby shortening the Shabbath limit] and one may measure only while holding the end of the rope at the level of his heart [because, if one would hold at the level of his head and the other at his heart, it would not be an accurate

רבנו עובדיה מברטנורא

עיררות. שתי עיררות הסמוכות זו לזו נותנין שבעים אמה ושיריים לכל אחת כדי לחברן על ידי קרפיות הללו להיות כעיר אחת והבא ללכת מאחת מהן [דרך] חברתה מודדים לו אלפים אמה מחוץ לחברתה מפני ששתיהן כעיר אחת ע"י קרפיות הללו שמחברין ביניהן. והלכה כחכמים שאין נותנין קרפף לעיר אחת אלא בין שתי עיררות בלבד: **ג וכן שלשה כפרים המשולשים.** לא משולשים ממש אלא שלישי עומד מרחוק כנגד בין החיצונים, וכל שאילו מכניס אמצעי לביניהן ואין בין זה לזה אלא מאה וארבעים ואחת אמה ושלישי, שהן שבעים אמה ושני שלישים לזו ושבעים אמה ושני שלישים לזו, וכן לצד העיר החיצונה האחרת אין בין האמצעית לבינה אלא מאה וארבעים ואחת אמה ושלישי, הרי שלשתן נחשבות כאחת, והיוצא מאחת מהן לילך דרך חברותיה מונה מחומת חברתה החיצונה. וכמה יהא בין האמצעית לחיצונית, אלפים אמה, דהואיל ויכולה לבוא אמצעית לחיצונית וחיצונית לאמצעית בלא עירוב אמרינן רואין כאילו אמצעית נתונה ביניהן. אבל אם רחוקה יותר מאלפים לא אמרינן רואין: **ד אין מודדים.** אלפים אמה של תחום שבת אלא בחבל של פשתן ארוך חמשים אמה: **לא פחות.** שכשהחבל קצר נמתח הרבה ומאריך (האמה) וצ"ל המדה: **ולא יותר.** כשהוא ארוך הרבה מכפיל באמצעותו ומתקצר: **אלא כנגד לבו.** קבעו לו חכמים מקום לשום

measurement]. If, in the course of measuring, the surveyor reached a valley or a [mound made up of fallen] wall [less than fifty cubits] he spans it [in the case of the valley, a person stands on either side, and measures the air space; in the case of a mound they hold up the rope with poles, even though one walking would have to walk a greater distance. If the valley or hill is greater than fifty cubits at the place where they are measuring, they may go to the beginning of the valley or hill where the span measures less than fifty and take the measurement there] and he resumes his measuring [at the original location]; if he reaches a mountain, he spans it [as above] and resumes his measuring [at the original location. When do we say the law, that the surveyors may leave their places to measure at another location and then return to resume their measuring?] Only when they do not go beyond the Sabbath limit [people seeing the surveyors will assume incorrectly that the area they are measuring is within the *tehum*]. If he is unable to span it [i.e., it is a very large mountain] — in connection with this Rabbi Dostai bar Rabbi Yannai stated in the name of Rabbi Meir: I have heard that hills are treated as though they were pierced [i.e., it is measured with a rope of four cubits, one raises one end to heart level, the second, standing higher on the mountain, lowers the rope to foot level thereby assuring that the rope is level at all times and then they keep repeating this process].

רבנו עובדיה מברטנורא

ראש החבל כל אחד נגד לבו, שאם יתן זה כנגד צוארו, וזה כנגד רגליו החבל מתקצר והתחומין מתמעטין: **לגדר**. חומת אבנים שנפלה ונעשית גל גבוה ומשופע: **מבליעו**. אם אינו רחב חמשים אמה משפתו אל שפתו מלמעלה, אף על פי שיש במדרונו הלוך יותר מאלף, אין אומרים תעלה מדת מדרונו למדת התחום, אלא זה יעמוד על שפתו מכאן וזה יעמוד על שפתו מכאן ויבליעו מדרונו בחבל אחד: **והוזר למדרתו**. מודקתני חוזר למדרתו, משמע שאם היה רחבו כנגד העיר יותר מחמשים ואינו יכול להבליעו שם בחבל ובאחד מראשיו שלא כנגד העיר יכול להבליעו שם בחבל הולך ומבליע שם ומודד והולך שם משפתו והלאה עד כנגד המקום שכלה בו רוחב הגיא כנגד העיר וחוזר למדרתו כנגד העיר ומשלים את מדת תחומיו: **הגיע להר מבליעו**. והוא שלא יהיה הר זקוף הרבה אלא משופע שבהלוך חמש אמות ממנו לא יגבה אלא עשרה טפחים, אבל אם הוא זקוף עד שבפחות מהלוך חמש אמות זוקף עשרה טפחים אינו מבליעו אלא אומדו בלבד והולך: **והוא שלא יצא חוץ לתחום**. כשהולך המודד להבליע ההר או הגיא לא יצא חוץ לתחום למקום שראשי הגיא קצרים שיכול להבליעם שם כדי שיחזור אח"כ למדרתו כנגד העיר, גזירה מפני שהרואה אותו מודד והולך שם יאמר שמדת תחומים של צדי העיר באה עד כאן: **בוז אמר רבי דוסתאי**. בוז, למעוטי עיר

לגיא או לגדר, מבליעו וחוזר למדרתו. (הגיע להר, מבליעו וחוזר למדרתו), ובלבד שלא יצא חוץ לתחום. אם אינו יכול להבליעו, בוז אמר רבי דוסתאי בר רבי ינאי משום רבי מאיר, שמעתי שמקדיין בהרים:

(5) [The Sabbath limit of a town] is measured only by an expert. If he extended the [Sabbath] limit at one point [the northeast corner] and shortened it at another point [the northwest corner], the extended limit is observed [and the northwest corner is extended]. If [two experts measured and] there was a greater distance for

one and a shorter distance for the other, the greater distance is observed. Furthermore, even a slave or a maid are believed when they say “The Sabbath limit reached until here,” since the Sages did not enact the law [of two thousand cubits (see Tosfot Yom Tov)] in order to add restrictions but in order to relax them [and therefore, when in question, we extend rather than shorten].

(6) If a town that belonged to an individual [i.e., an individual owned the real estate and leased out the town to the individual inhabitants] was converted into one belonging to many [they bought their homes] one *eruv* [i.e., *shituf* permitting the inhabitants to carry] may be provided for all the town [i.e., they make the *eruv* as they did previously when the town belonged to an individual, the town retaining its status as a private town] but if a town belonged to many and was later converted into one belonging to an individual, we may not make a single

רבנו עובדיה מברטנורא

מקלט ועגלה ערופה הקרובה אל החלל שאין מקדריין בהו: **מקדריין**. נוקבין, רואין כאילו נוקבין אותן ומודדים דרך הנקב, למעט מדת מדרונו, כדאמרינן בגמרא שמוודיין אותו בחבל של ארבע אמות והתחתון מניח את החבל כנגד לבו והעליון כנגד רגליו וכן מודדיין אותו כולו ארבע אמות ארבע אמות ארבע אמות ומתמעט מדרון של חצי קומת אדם. והלכה כר' דוסתאי: **ה אין מודדיין אלא מן המומחה**. אדם הבקי במדידה. וגאון פירש מומחה לשון ומחה על כתף ים כנרת (במדבר לה), כלומר שמתכוונים למדוד התחומין לכתחלה מן המקום השוב והישר כדי שלא יהא צריך לקדו: **וריבה למקום אחד ומיעט למקום אחר**. שנמצאו סימני תחום זו ארוכין ובלטין מכנגד סימני תחום קרן שכנגדה: **שומעין למקום שריבה**. ומוציאין מדת הקצרה כנגדה, מפני שלא מתח מתחלה החבל כל צרכו. ותניא בתוספתא שהוא צריך למתחו בכל כוחו: **ריבה לאחד ומיעט לאחר**. הכי קאמר, ריבה אחד ומיעט אחר, שמדדו שני בני אדם מומחים, זה ריבה וזה מיעט: **ו עיר של יחיד**. כגון שאדם אחד קנה כולה והוא משכיר כל בתיה לבני אדם הדרים בה. ואחר כך נעשית של רבים: **מעריבין את כולה**. בדרך שהיו מעריבין כשהיתה של יחיד שלא היתה צריכה שיו: **אין מעריבין את כולה**. שאסור לערב עיר של רבים אם אין משייר בה בתים ידועים בלא עירוב, דההוא שיו

eruv for the whole town [since a single *eruv* cannot be made for a public town and this town still retains its status as a public town] unless a section of it, such as the size of the town of Hadashah in Judea which contains fifty residents is excluded [from the area of the *eruv*; the Rabbis instituted this law lest the people in this type of town forget that it is prohibited to carry] so said Rabbi Yehudah. Rabbi

Shimon says: Three courtyards each of which contain two houses [must be excluded. The *halachah*, is that the exclusion of one courtyard containing one house is sufficient].

(7) If a man [returning home as the Sabbath set] was [in open field] in the east [and had previously] instructed his son, "Prepare for me an *eruv* [*tehum*] in the west" [or if he was] in the west and he instructed his son, "Prepare for me an *eruv* in the east;" if the distance between him and his house was [within] two thousand cubits and the [distance between him and his] *eruv* was more than this, he is permitted to proceed to his house, but forbidden to proceed to the *eruv*. If the distance to his *eruv* was [within] two thousand cubits and [the distance to] his house more than this, he is forbidden to proceed to his house, but is permitted to proceed to his *eruv*. If a man deposits his *eruv* within the [Sabbatic] extension of town [i.e., the *karpeif*, see above] his act is of no consequence [since he has

רבנו עובדיה מברטנורא

הוי היכר דטעמא משום עירוב הוא, ולא תשתכח תורת רשות הרבים. וזו הואיל והיתה של רבים והיתה צריכה שיור אע"ג דהשתא הויא של יחיד נדונת כבתחלה: **אלא אם כן עשה חוצה לה** שיור שלא עירוב עם שאר העיר). ורבנותא קמשמע לך שאפילו שיור של חוצה לה מועיל לשאר העיר: **כעיר חדשה שביהודה**. עיר היתה ביהודה ושמה חדשה ולא היו בה אלא חמשים דיורים והיא העיר היותר קטנה שבכל ארץ יהודה והיא היתה שיור לעיר גדולה הסמוכה לה והוא שיעור השיור שצריך לשייר בעיר שלא יערבו עם האחרים משום הכרא: ר' שמעון אומר שלש חצרות וכו'. ופסק ההלכה אפילו בית אחד בחצר אחת הוי שיור. ועיר שאין זה אלא פתח אחד בלבד אפילו היתה של רבים אינה צריכה שיור: **ז מי שהיה במזרח**. בשדה, וקדש עליו שם היום והוא רחוק מעירובו יותר מאלפים והרי אין עירובו עירוב כיון שאינו יכול לילך ולטלו, הויא ליה שביתתו בביתו שהרי בתחום ביתו הוא עומד ומסתמא בביתו ניהא ליה שתחאא שביתתו כשאין עירובו עירוב: **אסור לביתו**. למנות אלפים לכל רוח: **בעבורה של עיר**. באחד מן הבתים העומדים בתוך שבעים אמה

כלה, אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה, שיש בה חמשים דיורים, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר, שלש חצרות של שני בתים: ז מי שהיה במזרח ואמר לבנו, ערב לי במערב, במערב ואמר לבנו, ערב לי במזרח, אם יש הימנו ולביתו אלפים אמות, ולעירובו יותר מכאן, מתר לביתו ואסור לעירובו. לעירובו. אלפים אמה ולביתו יותר מכאן, אסור לביתו ומתר לעירובו. הנותן את עירובו בעבורה של עיר, לא עשה

two thousand cubits from there, regardless]. If he deposited it even only one cubit beyond the limit, he loses what he gains [i.e., if one placed an *eruv* one thousand cubits from the

eastern border of the town, he may now walk two thousand cubits from his *eruv* which is three thousand cubits from the city, a gain of one thousand cubits; however, (if, two thousand cubits from the location of his *eruv* to the west, ends at the end of town) he may now only proceed past the town to the west one thousand cubits (the town itself is considered as four cubits) instead of the normal two thousand, had he not made the *eruv*, a loss of one thousand cubits toward the west (if, however, two thousand cubits from the location of his *eruv* to the west ends in the middle of town he may not proceed further than that point, see next Mishnah)].

(8) The people of a large town [where there is a small town nearby and this small town's boundaries are within two thousand cubits of the large city] may walk through the entire small town [when the small town is within the large town's two thousand cubits, the small town is considered as four cubits], but the people of the small town may not walk through the entire large town [they may only walk two thousand cubits from their town and if this point ends in the middle of the large city, they may not proceed further]. When is this so [that the man from the small town may not walk through the entirety of the large town]? [When he walks

רבנו עובדיה מברטנורא

ושיריים: לא עשה ולא כלום. שהרי בלא עירוב נמי יש לו מן העיר אלפים לכל רוח, וכל העיר עם עבודה נחשבים לו כארבע אמות: נתנו חוץ לתחום. חוץ לעבודה של עיר. והכי מפרש לה בגמרא: מה שנשכר. לרוח זה מפסיד לרוח שכנגדה. שהרי מונה מן העירוב אלפים לכל רוח, ואם נתנו בסוף אלף למזרח נמצא שכלות אלפים של מזרח בסוף שלשת אלפים לעיר ונשתכר אלף, ואלפים של מערב כלות בסוף אלף של מערב העיר, והפסיד אלף. וקמשמע לן דאין העיר עולה בחשבון האלפים של מערב אלא כולה כארבע אמות. והני מילי, כשאין כלות האלפים שמן העירוב לצד העיר אלא בסוף העיר או חוצה לה, אבל אם כלות באמצע העיר או באיזה מקום בתוכה, אינו יכול לילך בתוך העיר אלא עד מקום שכלות האלפים אמה של עירוב, ותו לא, כדתנן בסמוך: ה אנושי עיר גדולה. שהיתה להן עיר קטנה בתוך אלפים ויוצאים מעירן ומונין והולכים דרך הקטנה הסמוכה, מהלכין את כל העיר הקטנה הסמוכה להן כארבע אמות, ומשלימים מדתן חוצה לה: ואין אנושי עיר קטנה מהלכין את הגדולה, כולה כארבע אמות, לפי שמדת תחומין בלה באמצע עיר גדולה לפיכך אין עיר גדולה נחשבת להם כארבע אמות ואין הולכים בה אלא עד סוף תחומן: כיצד מי שהיה בעיר

ולא כלום. נתנו חוץ לתחום, אפלו אמה אחת, מה שנשכר הוא מפסיד: ה אנושי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואין אנושי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה. כיצד,

solely on the basis of the boundary of his town.] If however, a man from the large town deposited his *eruv* in the small town, [or if a man from the] small town deposited his *eruv* in a large town [in both cases], he may walk through its entirety and two thousand cubits beyond it. Rabbi Akiva rules: He is allowed to walk no further than two thousand cubits from the place of his *eruv* [Rabbi Akiva maintains that the rule that an entire city is considered four cubits, are only for people actually residing there. However, if one merely places his *eruv* there, the town is not considered as four cubits for him].

(9) Said Rabbi Akiva to them: Do you not agree with me that if a man deposited his *eruv* in a cave he may walk no further than two thousand cubits from the place of his *eruv* [i.e., the cave itself is not considered as four cubits]? They replied: When is this the case? Only where no people [can] dwell therein, but where people [can] dwell therein one may walk through all of it and two thousand cubits beyond it. Thus it follows that [where an *eruv* is deposited] within the cave the law is more lenient than [where one is deposited] on the top of the cave [because in the first case, the entire cave, as large as it may be, is only considered as four cubits]. And to the one measuring of whom [the Rabbis] have [previously]

רבנו עובדיה מברטנורא

גדולה. מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה, במה דברים אמורים במודד אלפים אמה, אבל הנותן עירובו בתוך העיר, בין נתנו אנשי עיר גדולה עירובן בקטנה, בין נתנו אנשי עיר קטנה עירובן בגדולה, מהלכין כל העיר שהעירוב מונח בה כארבע אמות, כיצד, מי שהיה מעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה וכו': **ורבי עקיבא.** חולק על תנא קמא וסבר שאין העירוב עושה העיר שהוא מונח בה כארבע אמות ואין מונים אלפים אלא ממקום העירוב. ואין הלכה כר' עקיבא: **ט אימתי בזמן שאין בה דיורים.** שנפרצו מחיצותיה ואינה ראויה לדיורין. שאם ראויה לדיורין אע"פ שאין בה עכשיו דיורין אינה נחשבת כולה אלא כארבע אמות לדברי חכמים. וכן עיר שאין יושב בה ויש לה חומה סביב שנתן בה עירובו נחשבת כארבע אמות, ואפילו היא גדולה כאנטוכיא: **נמצא קל תוכה מעל גבה.** דאילו גבה של מערה אם נתן שם עירובו אין לו אלא אלפים אמה ממקום עירובו, דגבה אינו ראוי לדיורין. ותוכה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה: **ולמודד שאמרו.** אע"פ שחולקים חכמים על רבי

מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה, בעיר קטנה ונתן את עירובו בעיר גדולה, מהלך את קלה וחוצה לה אלפים אמה. ורבי עקיבא אמר, אין לו אלא ממקום עירובו אלפים אמה: **ט אמר להן רבי עקיבא,** אי אתם מודים לי בנותן עירובו במערה, שאין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה. אמרו לו, אימתי, בזמן שאין בה דיורין, אבל יש בה דיורין מהלך את קלה וחוצה לה אלפים אמה. נמצא קל תוכה מעל גבה. ולמודד שאמרו

spoken [in Mishnah 8, referring to the one who resides in the small town that he is allowed only] a distance of two thousand cubits, even if the end of his [permitted] measure [i.e., two thousand cubits] terminated within a cave [and the cave itself is not considered as four cubits].

רבנו עובדיה מברטנורא

עקיבא בנותן עירובו בעיר לומר שכל העיר לו כארבע אמות, מודים הן שהבא ממקום שביתתו וכלתה מדתו של אלפים אמה אפילו במערה שיש בה דירין שאינו נכנס להלן ממדתו כלום: